

Sosiaali- ja terveysministeriö
lausuntopalvelu.fi

Viite: lausuntopyyntö VN/35729/2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

1. Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Ammattiliitto Jyty kannattaa palvelurakenteiden tarkastelua ja ennaltaehkäisevien ja perustason palveluiden vahvistamista. Esityksen tavoitteet ovatkin tältä osin kannatettavia. Jyty on kuitenkin huolissaan siitä, että lakiuudistusta on valmisteltu säästötavoitteiden näkökulmasta, jolloin palveluiden heikkeneminen niiden vahvistamisen sijaan on jopa todennäköistä – erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien kohdalla.

Hyvinvointialueiden autonomian vahvistamisen vastapuolena on alueellisen yhdenvertaisuuden mahdollinen heikkeneminen, joka johtuu hyvinvointialueiden erilaisista taloustilanteista ja palveluiden priorisoinneista. Ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden vahvistaminen edellyttää myös niiden riittävää resursointia ja ammattitaitoisen henkilöstön riittävää määrää, mikä ei välttämättä säästöpainneiden vuoksi toteudu.

2. Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

- Kyllä
- Ei
- Osittain kyllä
- Osittain ei**
- Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

Ammattiliitto Jytyn näkemyksen mukaan on mahdollista, että esitys jossain määrin lisää palvelujärjestelmän joustavuutta sekä helpottaa palveluihin pääsyä. On kuitenkin ristiriitaista, että luonnoksessa esimerkiksi painotetaan varhaisen tuen vahvistamista, mutta samanaikaisesti esitetään keskeisten varhaisen tuen lakisääteisten sosiaalipalveluiden, kuten kasvatus- ja perheneuvonnan ja perhetyön poistamista laista.

Jyty on huolissaan myös lastensuojelun asiakkaiden asemasta. Esityksen mukaan suuri määrä lapsia siirrettäisiin lastensuojelulain mukaisesta asiakkuudesta sosiaalihuoltolain perusteella myönnettävien palveluiden piiriin, mikä todennäköisesti heikentää heidän saamiaan palveluita. Sosiaalihuoltolaissa palvelut on määritelty yleisluontoisemmin, minkä lisäksi määrärahojen niukkuus voi jatkossa mahdollistaa näiden palveluiden supistamisen helpommin kuin lastensuojelulain piirissä. Tätä kautta muutokset kohdistuisivat kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin eli lastensuojelun piirissä oleviin lapsiin – mikä myös aiheuttaisi yhteiskunnalle jatkossa merkittäviä kustannuksia.

Sosiaalihuoltoon kohdistettavat säästöt merkitsevät todennäköisesti henkilöstön vähentämistä. Tämä puolestaan lisää jäljelle jäävien työntekijöiden kuormitusta ja heikentää alan veto- ja pitovoimaa entisestään. On myös huomattava, että vähennyksillä on merkittävä tasa-arvoaikutus, koska sosiaalihuollon työntekijöistä suuri enemmistö on naisia.

3. Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

- Kyllä
- Ei
- Osittain kyllä**
- Osittain ei
- Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Ammattiliitto Jyty kannattaa sitä, että samaan pykälään koottaisiin nykyisen sosiaalihuoltolain eri pykäliin sisältyvät säännökset erityisen tuen tarpeessa olevien asiakkaiden aseman huomioimisesta asiakkuuden eri vaiheissa ja palveluita järjestettäessä.

Jyty on kuitenkin huolestunut siitä, että esitys muuttaisi erityistä tukea tarvitsevan henkilön määritelmää jättäen uudesta määritelmästä pois osan nykyisen määritelmän kriteereistä. Voimassa olevassa laissa erityistä tukea tarvitsevalle henkilölle ja asiakkaalle tarkoitetaan henkilöä, "jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön tai muun riippuvuuskäyttäytymisen, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi". Uudessa säännöksessä erityistä tukea tarvitsevalle asiakkaalle tarkoitettaisiin henkilöä, "jonka sosiaalihuollon saaminen ja käyttäminen voi ilman erityistä tukea vaarantua psyykkisen, kognitiivisen tai sosiaalisen toimintakyvyn rajoitteen taikka suojelutarpeen vuoksi". Uudesta määritelmästä poistettaisiin vammasta tai sairaudesta, päihteiden ongelmakäytöstä tai muusta riippuvuuskäyttäytymisestä ja usean yhtäaikaisen tuen tarpeesta johtuvat syyt.

Jyty vastustaa määritelmän supistamista ehdotetulla tavalla. Ehdotettu muotoilu jättäisi liikaa tulkinnanvaraisuutta ja rajaisi erityistä tukea tarvitsevien joukosta pois monia erityisen haavoittuvassa asemassa olevia ihmisryhmiä. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelutarpeet ovat usein monimutkaisia, eikä niihin pystytä tehokkaasti, oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti vastaamaan ilman riittäviä aika- ja henkilöstöresursseja. Mikäli erityisen tuen tarpeen kriteerit määritetään liian tiukoiksi, riskinä on, että asiakkaat eivät saa tarvitsemaansa tukea riittävän ajoissa tai riittävän kattavasti – erityisesti säästöpainneiden ja niukkenevien resurssien puristuksessa.

4. Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Ammattiliitto Jyty kannattaa tavoitetta hyvinvoinnin ja osallisuuden kasvattamisesta. Selkeyden vuoksi on hyvä koota yhteen eri asiakasryhmien hyvinvoinnin edistämistä

koskevat pykälät. Hyvinvoinnin edistämisen ja sen poikkihallinnollisen toteuttamisen korostaminen on kannatettavaa.

Säännöksen yleisluontoisuus voi kuitenkin heikentää toimeenpanoa ja lisätä tulkinnanvaraisuutta nykyisiin täsmällisimpiin säännöksiin verrattuna. Tällöin pykälän käytännön merkitys voi jäädä puutteelliseksi.

5. Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Ammattiliitto Jyty katsoo, että sosiaaliohjauksen ja sosiaalityön määrittely on esityksessä puutteellinen. Epätarkka ja tulkinnanvarainen erottelu voi aiheuttaa epäselvyyttä muun muassa työnjaossa, palvelutarpeen arvioinnissa sekä oikeisiin palveluihin ohjautumisessa. Lisäksi muutos voi – erityisesti resurssien heikentyessä – johtaa vastuiden hämärtymiseen ja kokonaisvaltaisen tilannearvion kaventumiseen sekä palvelujen tarpeenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden heikkenemiseen.

Huolta herättää myös se, että sosiaalityötä ja sosiaaliohjausta ei jatkossa enää määriteltäisi sosiaalipalveluiksi eikä niiden myöntämisestä siten tehtäisi hallintopäätöstä, mikä saattaa johtaa asiakkaiden oikeusturvan heikentymiseen.

6. Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Lapsiperheiden varhaisen tuen vahvistaminen on luonnollisesti kannatettava tavoite. Se ei saa kuitenkaan tapahtua raskaampien palveluiden ja niiden tarpeen tunnistamisen kustannuksella.

Ammattiiliitto Jyty ei kannata lapsiperheille suunnatun palveluvalikoiman supistamista ehdotetulla tavalla. Hyvinvointialueilla on erilaiset resurssit ja mahdollisuudet palveluiden järjestämiseen, mikä aiheuttaa riskin alueiden välisen eriarvoisuuden kasvuun sekä palveluiden liialliseen supistamiseen ja kehittämisen laiminlyömiseen. Näissä palveluissa on lisäksi kyse nimenomaan sellaisesta ennaltaehkäisevästä ja korjaavasta matalan kynnyksen palvelusta, jota esityksessä halutaan vahvistaa. Kun samalla on leikattu merkittävästi sosiaali- ja terveysalan järjestöjen mahdollisuuksia tarjota matalan kynnyksen palveluita, voi näiden julkisten palvelujen supistaminen johtaa merkittäviin lisäkustannuksiin sekä raskaampien sosiaalipalveluiden että muiden yhteiskunnalle aiheutuvien kustannusten muodossa.

Ammattiiliitto Jyty pitääkin tärkeänä, että moniammatilliset palvelurakenteet säilyvät velvoittavina ja että kasvatusta- ja perheneuvonta säilytetään sosiaalipalveluna hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla, sillä kyse on erityisosaamista edellyttävästä palvelusta, jonka vaikuttavuus perustuu erityisesti sosiaalityön, psykologian ja tarvittaessa lääketieteen yhteistyöhön.

7. Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Toimintakyvyn ja osallisuuden tukeminen on tärkeä tavoite. Tarvelähtöisyys sekä tuen sovittaminen yhteen henkilön muiden tarvittavien palveluiden kanssa on lähtökohtaisesti kannatettavaa.

Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen poistuminen ilman vastaavan tasoisesti määriteltä palvelua heikentää kuitenkin tuen jatkuvuutta ja on ristiriidassa

varhaisen tuen vahvistamista, palvelukokonaisuuden toimivuutta ja oikea-aikaista tukea koskevien tavoitteiden kanssa. Asiakkaiden palvelujen jatkuvuus ja tarkoituksenmukaisuus on turvattava, mikä edellyttää selkeitä palvelupolkuja, huolellista vaikutusten arviointia sekä riittäviä resursseja.

Ammattiliitto Jytyn näkemyksen mukaan jatkovalmistelussa on varmistettava, ettei asiakkaita jää tarkoituksenmukaisten palveluiden ulkopuolelle, koska palveluntarpeen arviointi ja tunnistaminen jäävät vajaaksi tai koska palveluiden resurssointi on riittämätöntä. Työllisyyspolitiikan läpileikkaavana tavoitteena tulisi olla syrjäytymisen vaikuttava ehkäiseminen, mikä edellyttää saumatonta yhteistyötä kuntien työllisyyspalveluiden, sosiaali- ja terveydenhuollon ja koulutuspalveluiden välillä.

Työvoimaviranomaisille on taattava riittävät henkilöstö- ja muut resurssit ja osaaminen, jotta palveluntarpeet tunnistetaan varhaisessa vaiheessa.

Esityksen muotoilu työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen toteuttamisesta jättää täysin epäselväksi sen, minkä tyyppisestä yksilö- ja ryhmätoiminnasta on kyse ja minkälaisista tekijöistä toiminta voisi koostua. Uuden palvelun löyhä määrittely yhdistettynä sosiaalihuoltoon kohdistuviin menoleikkauksiin vaikeuttavat sen varmistamista, että uutta palvelua ja siihen liittyvää toimintaa järjestetään yhdenvertaisesti ja tasalaatuisesti eri alueilla.

8. Muu lausuntopalaute lukuun 3?

Ammattiliitto Jyty ei pidä kannatettavana palvelurakenteiden joustavuuden lisäämistä sosiaalihuollon erityisasiantuntijuuden ja palveluiden tarjonnan kustannuksella. Lisäksi Jyty korostaa, että hyvinvointialueilla on oltava riittävästi sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstöä sekä tarvittavaa hallinnollista ja muuta henkilöstöä, jotta järjestämisvastuu voi toteutua. Keskeistä on myös se, että hyvinvointialueilla on käytössään asianmukaiset toimitilat, toimintavälineet ja muut toiminnan edellyttämät resurssit, ja että eri viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyö toimii saumattomasti.

Palvelujen järjestämisvastuuta ja asiakkaan oikeuksia koskevan sääntelyn tulee olla yksiselitteistä ja hyvinvointialueita selkeästi ohjaavaa, mitä tavoite sääntelyn väljentämisestä ja määrärahasidonaisuuden vahvistamisesta ei ole omiaan toteuttamaan. Päihde- ja riippuvuustyön sekä mielenterveytyön poistaminen sosiaalihuoltolain 14 §:n palveluluettelosta voi lisätä tulkinnanvaraisuutta palvelujen järjestämisvelvollisuudesta ja heikentää sääntelyn selkeyttä.

9. Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Ammattiliitto Jyty pitää kannatettavana tavoitetta palveluihin pääsyn selkeyttämisestä ja pitää tärkeänä, että palvelutarpeen arviointia, omatyöntekijää ja asiakassuunnitelmaa koskevaa sääntelyä tarkastellaan kokonaisuutena. Esityksessä on useita kannatettavia ehdotuksia, kuten yhteyden saaminen viivytyksettä sosiaalihuoltoon, neuvonnan ja ohjauksen saatavuuden parantaminen ja sen roolin vahvistaminen sekä mahdollisuus aloittaa tuen arviointi nopeasti ja ammatillisen osaamisen vahvistaminen.

Ehdotukset voivat edistää avun saannin oikea-aikaisuutta ja ehkäistä ongelmien syventymistä. On kuitenkin mahdollista, että tavoiteltuja vaikutuksia ei saavuteta, koska samalla palvelutarpeen arviointia halutaan henkilöstösäästöjä tavoitellen keventää. Palvelutarpeen arviointi voi muodostua liian kevyeksi, jolloin tarpeiden kokonaiskuva voi jäädä vajaaksi ja asiakkaat ilman tarvitsemaansa apua. On mahdollista, että palveluihin pääsy jää liikaa yksilön oman aktiivisuuden varaan. Tämä heikentäisi palvelujen saavutettavuutta erityisesti niiden asiakkaiden kohdalla, joilla on merkittäviä toimintakyvyn, elämänhallinnan tai osallisuuden haasteita.

On syytä muistaa, että riittävän kattava palvelutarpeen arviointi tukee oikea-aikaisen tuen saamista, ja riittävän sääntelyn palvelutarpeen arvioinnissa tulee säilyä myös jatkossa. Palvelutarpeen arviointi on sosiaalihuollon ydintehtävä, joka edellyttää riittävästi aikaa, ammatillista harkintaa ja osaamista.

10. Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Asiakassuunnitelma ja omatyöntekijämalli ovat tärkeitä työkaluja palveluiden tarkoituksenmukaisuuden, sujuvuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi. Suunnitelmien on kuitenkin johdettava myös tosiasiallisesti palvelujen piiriin pääsemiseen, mikä voi vaarantua, jos palveluita kevennetään esimerkiksi määrärahoihin liittyvien syiden vuoksi.

Omatyöntekijän roolia ja asiakassuunnitelmaa koskevaa sääntelyä ei saa keventää liiaksi, koska se voi johtaa kokonaisvastuun ja työn suunnitelmallisuuden sekä vaikuttavuuden heikkenemiseen, palveluiden pirstaloitumiseen ja tuen tarpeiden tunnistamisen viivästymiseen. Sääntelyn keventäminen on ongelmallista myös asiakkaiden edun, yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan kannalta.

11. Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Asiakasmitoitus on tärkeä väline asiakkaiden oikeusturvan toteutumiselle sekä oikein mitoitettuna henkilöstön kuormituksen hallinnalle. Esitetty 47 asiakkaan maksimimäärä vaikuttaa kuitenkin aivan liian suurelta mahdollistaakseen riittävät resurssit vaikuttavaan asiakastyöhön. Lisäksi mitoitukseen esitetään poikkeamismahdollisuutta. Säästöpainissa ja resurssipulassa poikkeamismahdollisuudet kuitenkin vakiintuvat usein normaaliiksi käytännöksi, mikä vesittää varsinaisen mitoituksen tavoitteet.

12. Muu lausuntopalaute lukuun 4?

Organisaatioiden keventäminen, hallinnollisten tehtävien ja tukitoimintojen henkilöstön vähentäminen sekä hallinnollisten tehtävien siirtäminen enemmän esihenkilöiden ja työntekijöiden vastuulle on lisännyt henkilöstön kuormitusta, aiheuttanut jaksamisongelmia ja johtanut alan vetovoiman heikkenemiseen.

Esityksen tavoitteet hallinnollisen työn keventämisestä eivät ole uskottavia, jos henkilöstöä samalla vähennetään. Kokonaisuutena arvioiden esitys ei huomioi riittäväällä tavalla henkilöstön riittävyyttä eikä toimintaympäristön todellisia edellytyksiä. Riskinä on, että esityksen tavoitteet tosiasiallisesti heikentävät palveluiden laatua, niiden yhdenvertaista saatavuutta sekä asiakasturvallisuutta.

13. Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät.
Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Kyllä
Ei
Osittain kyllä
Osittain ei
Ei kantaa

14. Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija.
Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Kyllä
Ei
Osittain kyllä
Osittain ei
Ei kantaa

15. Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

Kyllä
Ei
Osittain kyllä
Osittain ei
Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Asiakastietojen kirjaaminen liittyy kiinteästi asiakkaiden oikeusturvaan, viranomaisvastuuseen, päätöksenteon läpinäkyvyyteen sekä palvelupolkujen jatkuvuuteen. Kirjaamisella on keskeinen merkitys myös moniammatillisessa yhteistyössä, sosiaalihuollon valvonnassa, vaikuttavuuden seurannassa ja henkilöstön oikeusturvan turvaamisessa. Siksi kirjaamisvelvoitteita ei tule jättää liian väljiksi, tulkinnanvaraisiksi tai epäselviksi.

Ammattiliitto Jyty pitää päällekkäisten kirjaamisten vähentämistä kannatettavana, mutta kirjaamisen keventäminen ei saa heikentää asiakas- ja oikeusturvaa, tiedonkulkua eikä ammattilaisten toimintaedellytyksiä. Uudistusten onnistuminen edellyttää selkeitä ohjeita, riittävää koulutusta ja tukea sekä toimivia ja yhteensopivia tietojärjestelmiä. Digitalisaation tulee aidosti vähentää hallinnollista työtä eikä siirtää sitä työntekijöille uudenaikaisena kuormituksena.

16. Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

Ammattiliitto Jyty vastustaa esitettyjä korotuksia. Ne uhkaavat palveluiden saatavuutta ja palveluihin hakeutumista, mikä todennäköisesti aiheuttaa kasvavia yhteiskunnallisia kustannuksia pidemmällä aikavälillä.

On syytä huomioida, että myös esimerkiksi terveydenhuollon asiakasmaksuja on nostettu merkittävästi, mikä voi tarkoittaa asiakasmaksutaakan kasautumista paljon palveluita tarvitseville. Mikäli heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevat halutaan saada palvelujen piiriin ja parantaa heidän asemaansa sekä toimintamahdollisuuksiaan yhteiskunnassa, olisi asiakasmaksuja mieluummin alennettava kuin korotettava.

Vuonna 2025 päättyi ulosottoon 507 000 sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksua. Asiakasmaksujen korotukset tulevat hyvin todennäköisesti pahentamaan tilannetta entisestään ja ajamaan yhä useampia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaista taloudelliseen ahdinkoon.

17. Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Ammattiliitto Jyty katsoo, että esitysluonnos ei anna riittävää eikä tasapainoista kuvaa lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista. Arviointi painottuu lyhyen aikavälin säästöihin, kun taas pitkän aikavälin vaikutuksia palvelujen saatavuuteen, raskaampien palvelujen tarpeeseen, henkilöstön kuormitukseen, asiakkaiden oikea-aikaiseen tuen saantiin ja pitkän aikavälin yhteiskunnallisiin kustannuksiin on tarkasteltu liian vähän.

Uudistusten toimeenpano edellyttää riittäviä ja pysyviä resursseja, henkilöstöpanostuksia, toimivia tietojärjestelmiä ja aikaa muutosten käytännön toteuttamiseen. Taloudellisiin vaikutusarvioihin liittyy merkittävää epävarmuutta, koska ne perustuvat osin rajalliseen aineistoon, asiantuntija-arvioihin ja oletuksiin. Säästötavoitteet ovat lisäksi ristiriidassa varhaisen tuen vahvistamisen kanssa, sillä ilman riittäviä resursseja ennaltaehkäisevien palvelujen toteutuminen vaarantuu ja kustannukset voivat pitkällä aikavälillä kasvaa.

19. Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

Kyllä

Ei

Osittain kyllä

Osittain ei

Ei kantaa

Perustelut tiiviisti?

Esityksen muita vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia on arvioitava kokonaisuutena sosiaalipalvelujen vaikuttavuuden, moniammatillisuuden, pitkän aikavälin kustannusvaikutusten, henkilöstöressurssien ja asiakkaiden oikeusturvan näkökulmasta. Ammattiliitto Jyty pitää henkilöstövähennyksiin perustuvia säästötavoitteita ongelmallisina palvelujen saatavuuden, laadun ja henkilöstön toimintaedellytysten kannalta. Näyttää myös siltä, että uudistus heikentää monien erityisen haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien, kuten lastensuojelun asiakkaiden asemaa. Osa heistä putoaa väljemmin määriteltujen ja määrärahasidonnaisten palvelujen piiriin, mikä voi johtaa pidemmällä aikavälillä kasvaviin inhimillisiin ja yhteiskunnallisiin kustannuksiin.

Esityksen yhteisvaikutuksia on arvioitava myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstön työn määrän, työn sisällön, osaamisvaatimusten ja kuormittavuuden näkökulmasta. Muutokset palvelutarpeen arvioinnissa, kirjaamisessa ja asiakasmaksuissa vaikuttavat suoraan työn tekemisen edellytyksiin ja edellyttävät riittävää perehdytystä, täydennyskoulutusta, työhyvinvoinnin tukea sekä konkreettisia toimia osaamisen

Jukka Maarianvaara

1.6.2026

12 (12)

ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Lainsäädännön selkeyttäminen ja hallinnollisen työn vähentäminen ovat kannatettavia tavoitteita, mutta ne eivät toteudu kestäväällä tavalla ilman riittäviä henkilöstöresursseja ja osaamisen vahvistamista.

Ammattiliitto Jyty ry

Jonna Voima
puheenjohtajaJukka Maarianvaara
edunvalvontajohtaja